

ОСОБЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ

Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується поглибленням глобалізаційних процесів, цифровізацією бізнес-середовища та активною трансформацією моделей міжнародної торгівлі. У цих умовах підприємства електронної комерції формують нову архітектуру зовнішньоекономічної діяльності, забезпечуючи оперативний доступ до товарів і послуг, скорочення транзакційних витрат та розширення географії збуту. Водночас специфіка їх функціонування обумовлює появу нових викликів у сфері логістики, митного регулювання та управління ланцюгами постачання.

Зовнішньоекономічна діяльність підприємств електронної комерції має низку характерних особливостей. Передусім вона відзначається високим рівнем інтеграції у глобальні ланцюги постачання та значною залежністю від імпортних поставок, що пов'язано зі спеціалізацією виробництва в різних країнах. Важливим елементом є використання цифрових платформ (маркетплейсів, CRM- та ERP-систем), які забезпечують координацію взаємодії між постачальниками, логістичними операторами та кінцевими споживачами в режимі реального часу. Крім того, ключове значення мають логістичні процеси, що включають міжнародне транспортування, митне оформлення, складування, сортування та доставку («останньої милі»).

Показовим прикладом є діяльність компанії «Rozetka», яка є одним із лідерів українського ринку електронної комерції. Значна частина товарного асортименту компанії формується за рахунок імпортних поставок (електроніка, побутова техніка, товари широкого вжитку), що зумовлює високу інтенсивність зовнішньоекономічних операцій. Основними товарними категоріями є електроніка, побутова техніка, гаджети, товари для дому, значна частина яких постачається з Китаю та країн Європейського Союзу. Компанія активно співпрацює з міжнародними постачальниками, використовуючи як прямі контракти, так і посередницькі логістичні схеми.

Аналіз практики функціонування «Rozetka» дозволяє виокремити ключові елементи її зовнішньоекономічної діяльності. Зокрема, значна увага приділяється оптимізації логістичних витрат через використання мультимодальних перевезень (морський, автомобільний та залізничний транспорт), консолідації вантажів та розвитку складської інфраструктури. Використання сучасних інформаційних систем забезпечує автоматизацію

управління запасами, прогнозування попиту, відстеження товарних потоків та скорочення часу обробки замовлень.

Особливе значення має митне регулювання, яке безпосередньо впливає на швидкість імпорتنих операцій та рівень витрат підприємства. Впровадження електронного декларування, використання попереднього митного інформування, а також співпраця з митними брокерами дозволяють мінімізувати затримки на митниці та підвищити прозорість процедур, скоротити час проходження митних процедур до 1–2 днів для стандартних вантажів. Водночас складність митного законодавства та його динамічні зміни потребують постійного моніторингу та адаптації бізнес-процесів.

Разом з тим, підприємства електронної комерції функціонують в умовах підвищеної невизначеності. Серед ключових проблем доцільно виокремити: валютні ризики, що впливають на собівартість імпортованих товарів; ускладнення логістичних маршрутів внаслідок геополітичних факторів; зростання вартості транспортування та страхування вантажів; а також нестабільність митного та податкового регулювання. В умовах воєнного стану додаткового значення набувають ризики порушення ланцюгів постачання та затримок у доставці.

З метою підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємств електронної комерції доцільно реалізувати комплекс управлінських заходів. По-перше, диверсифікація постачальників і географії імпорту дозволяє знизити залежність від окремих ринків та мінімізувати ризики перебоїв у постачанні. По-друге, оптимізація логістичних ланцюгів шляхом використання альтернативних маршрутів, розвитку партнерств із міжнародними логістичними операторами та створення регіональних складів. По-третє, впровадження сучасних цифрових рішень у сфері управління ланцюгами постачання (SCM-системи, аналітика великих даних), що сприяє підвищенню точності прогнозування та ефективності управління запасами. По-четверте, удосконалення митних процедур через автоматизацію документообігу та використання електронних сервісів.

Таким чином, зовнішньоекономічна діяльність підприємств електронної комерції є складною багаторівневою системою, ефективність якої визначається рівнем інтеграції цифрових технологій, якістю логістичного менеджменту та здатністю адаптуватися до змін зовнішнього середовища. Досвід компанії «Rozetka» підтверджує доцільність комплексного підходу до управління міжнародною діяльністю, орієнтованого на підвищення стійкості бізнесу та забезпечення його конкурентоспроможності.